

JAN KŘIPAČ / 6. 6. 2016

Pražákům, těm je hej

Novovlnná kapela Pražský výběr byla na vrcholu popularity v osmdesátých letech. Svou až legendární pověst si získala balancováním na hraně oficiálního umění a ilegality. Atmosféru cenzurního dohledu, rozporů mezi hudebníky i nekritického přijetí od fanoušků odráží film, který skupina sama o sobě na konci dekády natočila – Pražákům, těm je hej.

Foto: Státní fond kinematografie

K filmové tvorbě se členové Pražského výběru dostávali postupně. Nejprve frontman Michael Kocáb složil hudbu ke dvěma krátkým filmům (animovanému *Bumerangu* a dokumentárnímu *Odpady, které se staly ziskem* – oba 1980) a k celovečernímu debutu Ladislavy Sieberové *Malinový koktejl* (1982). Klíčový snímek, na kterém pracovala už celá kapela – Herzova *Straka v hrsti* (1983) –, putoval po dokončení ihned do trezoru. V témže roce byl Pražský výběr zakázán.

Jeho členové se proto vrhli na jiné projekty. Kocáb pokračoval ve spolupráci s Herzem (*Sladké starosti* /1984/, *Zastihla mě noc* /1985/), složil hudbu k dokumentu Věry Chytilové *Praha, neklidné srdce Evropy* (1984) a postaral se o doprovod k dalšímu „nepohodlnému“ filmu té doby – *Prodavači humoru* (1984) Jiřího Krejčíka (snímek měl omezenou distribuci a úplný zákaz televizního vysílání). Mezi písně se mu podařilo propašovat i *Mého koníčka* z nevydané desky Výběru *Straka v hrsti*.

V roce 1985 emigroval do Velké Británie bubeník Jiří Hrubeš, nicméně zbytek kapely se znovu sešel na natáčení dvou filmů – Bartova *Krysaře* (ke kterému Kocáb složil hudbu, Michal Pavlíček nahrál kytary a oba dva spolu s Vilémem Čokem namluvili hlasy loutek) a rodinného snímku Věry Plívové-Šimkové *Hledám dům holubí*. Zde už působil Pražský výběr naplno – byť název kapely nesměl být nikde zmíněn. Hudebníci společně nahráli sedm písní, které dokonce vyšly samostatně na vynilovém EP jako soundtrack k filmu. Deska obsahovala pozdější hity *Habaděj* nebo *Big být či nebýt* a pro fanoušky

znamenal příslib oficiálního povolení Pražského výběru.

K němu nakonec došlo o rok později. Kapela, i když pod zkráceným názvem Výběr, začala znovu koncertovat a nahrávat. Když následujícího roku vydala eponymní album, přišel dramaturg Martin Bezouška s nápadem natočit o skupině celovečerní film. Oslovil za tímto účelem Kocába, jemuž dal plnou uměleckou supervizi nad projektem. Zpěvák přizval k režii zkušeného Karla Smyczka, který v té době spolupracoval s Michalem Pavlíčkem na filmech *Proč?* (1987) či *Sedm hladových* (1988) a pro Výběr režíroval několik videoklipů. Za kameramana vybral Jana Malíře, jehož „nervní“ obrazový styl – uplatňovaný zejména ve filmech Chytilové – korespondoval s hudebním projevem kapely. Scénář, volně mísící realitu s fikcí, napsali Kocáb, Pavlíček a Smyczek spolu s tehdejším manažerem Výběru Miloslavem Zapletalem.

Natáčení začalo v říjnu 1989 a probíhalo v naprostém utajení. Tvůrci se obávali, že by mohla být výroba filmu z ideologických důvodů zastavena. Časopis Záběr k tomu později, již za svobodných podmínek, napsal: „Natáčení bylo obklopeno tajuplným embargem na všechny informace pro tisk a veřejnost. Existovaly oprávněné obavy z možného ‚stopnutí‘ celého projektu: protože skandál z Kocábova vystoupení v přímém televizním přenosu z Děčínské kotvy[1] byl na patřičných místech stále v živé paměti (...) Tvůrci kalkulovali, že až se natáčení jaksepatří rozběhne, bude už těžší ho zastavit.“[2]

Místo komunistických úřadů však výrobu nakonec přerušily politické události listopadu 1989: stávka umělců, demonstrace komparzu či později Kocábovy poslancecké aktivity. V lednu 1990 se štábu podařilo natočit první návštěvu Franka Zappy ve svobodném Československu. Hudební vzor Výběru souhlasil s účinkováním ve filmu a poskytl zdarma autorská práva k písni *Fine Girl*. Snímek byl v průběhu roku dokončen a svou premiéru si odbyl v dubnu 1991.

10. června ho znovu promítne pražské kino Ponrepo. Těm, kdo chtějí vidět proslulou scénu se Zappou, doporučujeme setrvat až do samého závěru promítání.

Pražákům, těm je hej (ČSFR 1991), režie: Karel Smyczek, Michale Kocáb, scénář: Michael Kocáb, Michal Pavlíček, Karel Smyczek, Miloslav Zapletal, kamera: Jan Malíř,

hudba: Pražský výběr, střih: Zdenek Patočka, hrají: Michael Kocáb, Michal Pavlíček, Vilém Čok, David Koller, Lucie Bílá ad. 93 min.

Poznámky:

[1] Zpěvák v červnu 1989 na kameru prohlásil známou větu: „Každý národ má takovou vládu, jakou si zaslouží.“

[2] Humlová, Marcela, Pražáků, těm je hej (už nikam nezablouděj...?). *Záběr* 23, 1990, č. 17 (23. 8.), s. 3.